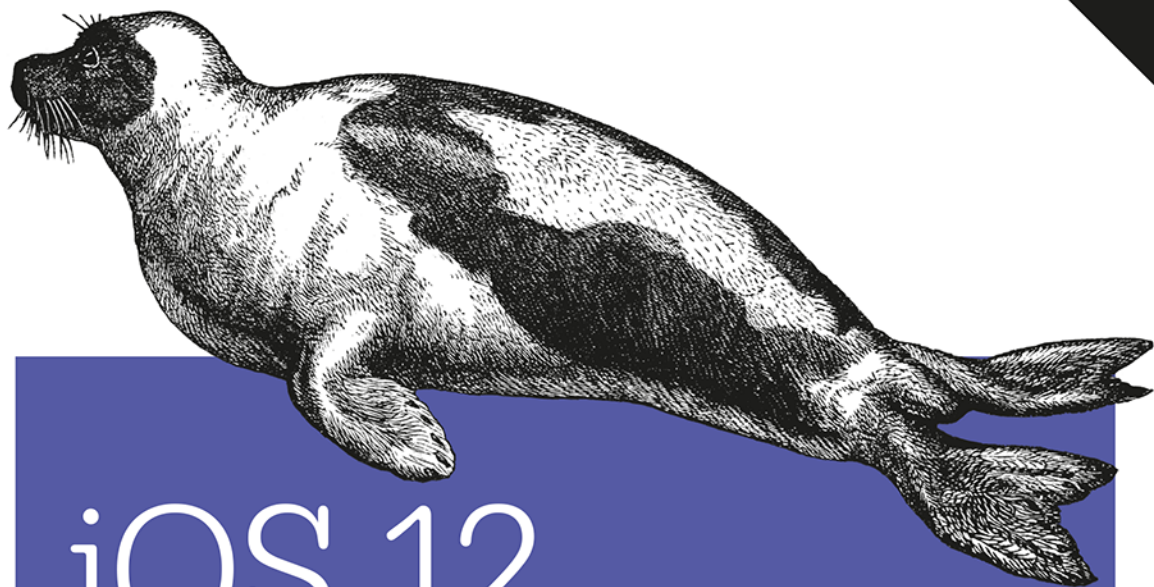

iOS 12

Wprowadzenie do programowania w Swiftcie

PODSTAWY SWIFTA, XCODE I COCOA

Tytuł oryginału: iOS 12 Programming Fundamentals with Swift, Fifth Edition

Tłumaczenie: Robert Górczyński

ISBN: 978-83-283-5257-5

© 2019 Helion S.A.

Authorized Polish translation of the English edition of iOS 12 Programming Fundamentals with Swift ISBN 9781492044550 © 2018 Matt Neuburg.

This translation is published and sold by permission of O'Reilly Media, Inc., which owns or controls all rights to publish and sell the same.

All rights reserved. No part of this book may be reproduced or transmitted in any form or by any means, electronic or mechanical, including photocopying, recording or by any information storage retrieval system, without permission from the Publisher.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autor oraz Helion SA dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autor oraz Helion SA nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Helion SA

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel. 32 231 22 19, 32 230 98 63

e-mail: helion@helion.pl

WWW: <http://helion.pl> (księgarnia internetowa, katalog książek)

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres

<http://helion.pl/user/opinie/ios12s>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Pliki z przykładami omawianymi w książce można znaleźć pod adresem:

<ftp://ftp.helion.pl/przyklady/ios12s.zip>

Printed in Poland.

- [Kup książkę](#)
- [Poleć książkę](#)
- [Oceń książkę](#)

- [Księgarnia internetowa](#)
- [Lubię to! » Nasza społeczność](#)

Spis treści

Wprowadzenie	13
---------------------------	-----------

Część I. Język

1. Architektura Swifta	23
Zaczynamy	23
Czy wszystko jest obiektem?	24
Trzy odmiany obiektu typu	25
Zmienna	26
Funkcja	27
Struktura pliku Swifta	28
Zasięg i cykl życiowy	31
Elementy składowe obiektu	32
Przestrzeń nazw	32
Moduł	33
Egzemplarz	34
Dlaczego egzemplarz?	36
Słowo kluczowe self	38
Prywatność	39
Projekt	41
Obiekt typu i API	42
Tworzenie, zasięg i cykl życiowy egzemplarzy	44
Podsumowanie	44
2. Funkcje	47
Parametry funkcji i jej wartość zwrotna	47
Typ wartości zwrotnej i typ parametrów	50
Sygnatura funkcji	51
Zewnętrzne nazwy parametrów	52
Przeciążanie	53

Wartość domyślna parametru	54
Parametr wariadyczny	55
Parametr ignorowany	55
Parametr modyfikowalny	56
Funkcja w funkcji	59
Rekurencja	61
Funkcja jako wartość	61
Funkcja anonimowa	64
Technika zdefiniuj i wywołaj	69
Domknięcie	70
Jak domknięcie pomaga usprawnić kod?	72
Funkcja zwracająca funkcję	73
Domknięcie przypisujące wartość przechwyconej zmiennej	75
Domknięcie zachowujące przechwycone środowisko	76
Dekorator @escaping	77
Rozwijanie funkcji	78
Selektory i odwołania funkcji	79
Zasięg odwołania funkcji	81
Selektor	82
3. Zmienne i typy proste	85
Cykl życiowy i zasięg zmiennej	85
Deklaracja zmiennej	87
Obliczana wartość początkowa	90
Zmienna obliczana	91
Obserwator funkcji setter	94
Inicjalizacja opóźniona	96
Wbudowane typy proste	98
Bool	98
Liczby	100
Ciąg tekstowy	107
Znak i indeks ciągu tekstowego	111
Zakres	116
Krotka	118
Typ opcjonalny	120
4. Obiekt typu	133
Funkcje i deklaracje obiektu typu	133
Metoda inicjalizacyjna	135
Właściwość	141
Metoda	144

Indeks	146
Obiekt typu zagnieżdżonego	148
Odwołanie do egzemplarza	148
Wyliczenie	150
Czysta wartość	151
Wartość powiązana	153
Iteracja przez bloki case typu wyliczeniowego	155
Metoda inicjalizacyjna typu wyliczeniowego	155
Właściwości typu wyliczeniowego	157
Metody typu wyliczeniowego	157
Dlaczego typ wyliczeniowy?	158
Struktura	159
Metoda inicjalizacyjna struktury oraz właściwości i metody	160
Struktura jako przestrzeń nazw	161
Klasa	162
Typ przekazywany przez wartość i referencję	162
Podklasa i superklasa	168
Metoda inicjalizacyjna klasy	173
Metoda dealokująca klasy	181
Metody i właściwości klasy	182
Polimorfizm	184
Rzutowanie	187
Rzutowanie w dół	187
Sprawdzanie typu i bezpieczne rzutowanie w dół	188
Sprawdzanie typu i rzutowanie wartości typu opcjonalnego	189
Połączenie z Objective-C	190
Odwołanie do typu	191
Od egzemplarza do typu	191
Typ jako wartość	192
Słowo kluczowe Self	194
Porównywanie typów	196
Podsumowanie terminologii związanej z typami	196
Protokół	197
Dlaczego protokół?	198
Rzutowanie i sprawdzanie typu protokołu	200
Deklarowanie protokołu	201
Łączenie protokołów	202
Opcjonalne elementy składowe protokołu	203
Klasa protokołu	204
Niejawnie wymagana metoda inicjalizacyjna	205
Łatwe do adaptacji literały	207

Generyki	208
Deklaracje generyka	210
Sprzeczna specjalizacja	212
Ograniczenia typu	213
Jawna specjalizacja	215
Inwariancja generyka	217
Łańcuch typów powiązanych	218
Klauzula where	220
Rozszerzenie	223
Rozszerzanie obiektu typu	223
Rozszerzanie protokołu	225
Rozszerzanie generyka	227
Typ parasola	228
Any	229
AnyObject	230
AnyClass	233
Typy kolekcji	233
Tablica	233
Słownik	249
Zbiór	255
5. Sterowanie przepływem sposobu działania programu i nie tylko	261
Sterowanie przepływem sposobu działania programu	261
Odgałęzienie	262
Pętla	273
Przejsie do innego fragmentu kodu	278
Prywatność	292
Poziomy prywatności private i fileprivate	293
Poziomy prywatności public i open	295
Reguły prywatności	295
Introspekcja	296
Operatory	297
Implementacje protokołu syntezowanego	300
Ścieżki kluczy	303
Dynamiczne wyszukiwanie elementów składowych	305
Zarządzanie pamięcią	306
Zarządzanie pamięcią typu przekazywanego przez referencję	306
Dostęp na wyłączność do typu przekazywanego przez wartość	312

Część II. Środowisko IDE

6. Anatomia projektu Xcode	317
Nowy projekt	317
Okno projektu	319
Panel nawigatora	320
Panel narzędziowy	325
Edytor	327
Pliki projektu i ich zależności	329
Co się znajduje w katalogu projektu?	329
Grupy	330
Cel	331
Opcje Build Phases	332
Opcje Build Settings	333
Konfiguracje	334
Schemat	336
Od projektu do skompilowanej aplikacji	339
Ustawienia kompilacji	341
Ustawienia property list	341
Plik nib	342
Zasoby dodatkowe	343
Pliki kodu źródłowego	346
Frameworki i SDK	346
Proces uruchamiania aplikacji	348
Punkt wejścia aplikacji	348
Funkcja UIApplicationMain()	349
Aplikacja bez pliku storyboard	351
Zmiana nazw elementów projektu	352
 7. Zarządzanie plikami nib	 355
Edytor interfejsu nib	356
Lista Document Outline	357
Płótno	360
Karty inspektorów i bibliotek	362
Wczytywanie pliku nib	363
Kiedy jest wczytywany plik nib?	364
Ręczne wczytywanie pliku nib	365
Połączenie	367
Outlet	367
Właściciel pliku nib	368
Automatycznie konfigurowany plik nib	372

Błędna konfiguracja outletu	373
Usunięcie outletu	374
Więcej sposobów na utworzenie outletów	375
Kolekcja outletu	378
Akcja połączenia	378
Więcej sposobów na utworzenie akcji	380
Błędnie skonfigurowana akcja	382
Połączenia między plikami nib	382
Konfiguracja dodatkowa na podstawie egzemplarzy pochodzących z pliku nib	383
8. Dokumentacja	387
Okno dokumentacji	387
Strona dokumentacji klasy	388
Dokumentacja Quick Help	392
Deklaracja symbolu	393
Plik nagłówkowy	395
Przykładowy kod źródłowy	395
Zasoby w internecie	396
9. Cykl życiowy projektu	397
Zależności środowiskowe	397
Dozwolone środowisko uruchomieniowe	398
Zapewnienie wstecznej zgodności	398
Typ urządzenia	400
Argumenty i zmienne środowiskowe	401
Kompilacja warunkowa	402
Kontrola wersji	403
Edytowanie kodu źródłowego i poruszanie się po nim	407
Automatyczne uzupełnianie kodu	408
Fragmenty kodu	410
Funkcja Fix-it i sprawdzanie składni na bieżąco	411
Nawigacja	412
Wyszukiwanie	414
Refaktoryzacja	415
Uruchamianie w symulatorze	416
Debugowanie	417
Debugowanie techniką jaskiniowca	417
Debugger Xcode	420
Testowanie	426
Test jednostkowy	428
Testy interfejsu	430

Czyszczenie	432
Uruchamianie aplikacji w urządzeniu	433
Uczestnictwo w płatnym programie dla programistów	433
Podpisywanie aplikacji	434
Podpisywanie automatyczne	435
Podpisywanie ręczne	438
Uruchomienie aplikacji	440
Zarządzanie urządzeniami i certyfikatami programistycznymi	441
Profilowanie	442
Liczniki	442
Usuwanie problemów związanych z pamięcią	442
Aplikacja Instruments	444
Lokalizacja	448
Dystrybucja	452
Utworzenie archiwum	452
Certyfikat dystrybucyjny	453
Profil dystrybucyjny	455
Dystrybucja na potrzeby testów	455
Przygotowywanie ostatecznej aplikacji	457
Zrzuty ekranu i klip wideo	460
Ustawienia property list	461
Przekazanie aplikacji do sklepu App Store	462

Część III. Cocoa

10. Klasy Cocoa	467
Podklasa	467
Kategoria i rozszerzenie	470
W jaki sposób Swift używa rozszerzeń?	470
W jaki sposób programista używa rozszerzeń?	470
W jaki sposób Cocoa używa kategorii?	471
Protokół	472
Protokół nieformalny	474
Metoda opcjonalna	475
Wybrane klasy frameworka Foundation	477
NSRange i NSRange	478
NSString i przyjaciele	480
NSDate i przyjaciele	482
NSNumber	484
NSValue	486

NSData	486
NSMeasurement i przyjaciele	487
Równość, wartość hash i porównywanie	488
NSArray i NSMutableArray	490
NSDictionary i NSMutableDictionary	492
NSSet i przyjaciele	492
NSIndexSet	493
NSNull	494
Niemodyfikowalne i modyfikowalne	494
property list	495
Protokół Codable	496
Akcesory, właściwości i kodowanie klucz-wartość	499
Akcesory Swifta	501
Kodowanie klucz-wartość	502
Używanie kodowania klucz-wartość	504
KVC i outlet	505
Ścieżka klucza w Cocoa	505
Tajne życie obiektu NSObject	506
11. Zdarzenia Cocoa	509
Powód istnienia zdarzeń	509
Tworzenie podklasy	510
Powiadomienie	511
Otrzymywanie powiadomienia	512
Wyrejestrowanie obserwatora	514
Publikowanie powiadomienia	516
Licznik czasu	517
Delegowanie	518
Mechanizm delegowania w Cocoa	519
Implementowanie mechanizmu delegowania	520
Źródło danych	522
Akcja	523
Łańcuch respondera	525
Przekazanie odpowiedzialności	526
Akcja skierowana do nil	527
Obserwacja klucz-wartość	528
Rejestracja i powiadamianie	529
Wyrejestrowanie obserwatora	529
Przykład obserwacji klucz-wartość	530
Zalew zdarzeń	532
Opóźnione wykonanie operacji	535

12. Zarządzanie pamięcią	537
Zasady zarządzania pamięcią przez Cocoa	537
Reguły zarządzania pamięcią w Cocoa	539
Co to jest mechanizm ARC i na czym polega jego działanie?	540
Jak Cocoa zarządza pamięcią obiektu?	540
Automatycznie zwalniana pula	541
Zarządzanie pamięcią właściwości egzemplarza	543
Cykl przytrzymania i odwołanie słabe	544
Nietypowe sytuacje związane z zarządzaniem pamięcią	546
Obserwator powiadomień	546
Obserwator KVO	547
Licznik czasu	548
Pozostałe nietypowe sytuacje	549
Wczytywanie pliku nib i zarządzanie pamięcią	550
Zarządzanie pamięcią obiektów CTypeRef	551
Polityka zarządzania pamięcią właściwości	552
Debugowanie i błędy popełniane podczas zarządzania pamięcią	555
13. Komunikacja między obiektami	557
Widoczność poprzez utworzenie egzemplarza	558
Widoczność według związku	560
Widoczność globalna	561
Powiadomienia i obserwacja klucz-wartość	562
Architektura MVC	563

Dodatki

A Języki C, Objective-C i Swift	569
Skorowidz	601

Architektura Swifta

Na początku dobrze jest ogólnie poznać konstrukcję Swifta i sposób działania utworzonego w tym języku programu na platformie iOS. W tym rozdziale przedstawię ogólną architekturę i naturę języka Swift. Natomiast w kolejnych rozdziałach znacznie dokładniej poznasz ten język.

Zaczynamy

Pełna instrukcja w Swificie nosi nazwę *polecenia*. Plik tekstowy wraz z kodem Swifta zawiera wiele *wierszy* tekstu. Znaki końca wiersza nie mają znaczenia. Typowy układ programu to jedno polecenie w każdym wierszu.

```
print("Witaj,")  
print("Świecie!")
```

(Polecenie `print` powoduje natychmiastowe wyświetlenie danych w konsoli Xcode).

Istnieje możliwość umieszczenia w wierszu więcej niż tylko jednego polecenia, choć wtedy należy je rozdzielić średnikiem.

```
print("Witaj,"); print("Świecie!")
```

Na końcu polecenia lub ostatniego polecenia w wierszu możesz umieścić średnik, ale tak naprawdę nikt tego nie robi — chyba że z przyzwyczajenia, ponieważ języki C i Objective-C *wymagają* średnika na końcu polecenia.

```
print("Witaj,");  
print("Świecie!");
```

Pojedyncze polecenie może zostać podzielone na wiele wierszy, aby uniknąć sytuacji, w której długie polecenie spowoduje powstanie długiego wiersza. Jednak podział należy starać się przeprowadzić w sensowny sposób. Na przykład dobre miejsce na umieszczenie znaku nowego wiersza znajduje się po nawiasie otwierającym.

```
print(  
    "Świecie!")
```

Komentarzem jest wszystko to, co w danym wierszu znajduje się po dwóch ukośnikach (to tzw. komentarz w stylu C++).

```
print("Świecie!") // To jest komentarz, który zostanie zignorowany przez Swifta.
```

Istnieje również możliwość umieszczania komentarzy w `/*...*/`, podobnie jak w języku C. Jednak w przeciwieństwie do C, komentarze w stylu języka C mogą być zagnieżdżane.

W wielu konstrukcjach Swifta nawias klamrowy działa w charakterze ogranicznika.

```
class Dog {  
    func bark() {  
        print("hau")  
    }  
}
```

Zgodnie z konwencją przed nawiasem klamrowym i po nim znajduje się znak nowego wiersza, a sam nawias jest wcięty, aby zapewnić większą przejrzystość kodu źródłowego, jak pokazałem we wcześniejszym fragmencie kodu. Wprawdzie Xcode pomaga w stosowaniu tej konwencji, ale tak naprawdę to nie ma żadnego znaczenia dla Swifta. Układ zastosowany w kolejnym przykładowym poleceniu jest prawidłowy i czasami okazuje się znacznie wygodniejszy.

```
class Dog { func bark() { print("hau") }}
```

Swift to język *kompilowany*. Oznacza to, że utworzony kod źródłowy musi być *skompilowany* — przekazany kompilatorowi i zmieniony z tekstu na niskiego poziomu postać zrozumiałą dla komputera — zanim będzie mógł zostać *uruchomiony* i użyty do wykonania pewnego zadania. Kompilator Swifta jest bardzo restrykcyjny, w trakcie tworzenia programu będziesz go wielokrotnie kompilował i uruchamiał tylko po to, aby się przekonać o braku możliwości przeprowadzenia kompilacji ze względu na istnienie *błędu*. Uruchomienie kodu będzie wymagało wcześniejszego usunięcia tego błędu. W niektórych sytuacjach kompilator będzie generował *ostrzeżenie*. W takim przypadku kod może zostać uruchomiony, choć należy poważnie potraktować ostrzeżenie i usunąć wskazywany w nim problem. Ta rygorystyczność kompilatora jest jedną z największych zalet Swifta i oznacza dokładne sprawdzenie poprawności kodu jeszcze przed jego uruchomieniem.

Generowane przez kompilator Swifta komunikaty błędów i ostrzeżeń są różne, od niezwykle pomocnych po mylące. Bardzo często będziesz wiedział o istnieniu *problemu* związanego z wierszem kodu, natomiast kompilator Swifta nie będzie w stanie *dokładnie* wskazać nieprawidłowości ani nawet *miejsca*, na które należy zwrócić uwagę. W takim przypadku najlepiej jest podzielić polecenie na wiele prostszych, co powinno ułatwić znalezienie źródła problemu. Spróbuj pokochać kompilator, mimo że czasami generowane przez niego komunikaty okazują się niewystarczające. Pamiętaj, że kompilator wie więcej od Ciebie, nawet jeśli czasami nie potrafi jasno tego przekazać.

Czy wszystko jest obiektem?

We Swiftie „wszystko jest obiektem”. To stwierdzenie dotyczy wielu nowoczesnych zorientowanych obiektowo języków programowania, ale co tak naprawdę oznacza? Odpowiedź zależy od tego, co rozumiesz przez określenia „obiekt” i „wszystko”.

Zacznę od określenia, że obiekt to ogólnie rzecz biorąc, coś, do czego można przekazać komunikat. Z kolei komunikat to pewne polecenie. Na przykład psu można wydać polecenia: „Daj głos!” i „Siad!”. W przedstawionej analogii te wyrażenia są komunikatami, natomiast pies to obiekt, do którego zostały skierowane te komunikaty.

W Swifcie składnia wysyłania komunikatu opiera się na *kropce*. Najpierw wskazuje się obiekt, następnie umieszcza kropkę, a później dodaje komunikat. (Część komunikatów zawiera również nawias okrągły, ale w tym momencie można to zignorować. Dokładne omówienie składni przekazywania komunikatów znajdziesz w dalszej części książki). Spójrz na przykłady poprawnej składni.

```
fido.bark()  
rover.sit()
```

Idea polegająca na tym, że *wszystko* jest obiektem, sugeruje możliwość przekazywania komunikatów nawet do najprostszych elementów. Rozważ np. 1. Wydaje się, że jest to po prostu literał cyfry i nic poza tym. Jeżeli masz jakiegokolwiek doświadczenie w pracy z dowolnym językiem programowania, wówczas nie będzie dla Ciebie zaskoczeniem możliwość użycia następującego polecenia:

```
let sum = 1 + 2
```

Natomiast zaskoczeniem *jest* możliwość użycia składni kropki i przekazania komunikatu. Kolejne polecenie jest prawidłowe w Swifcie (w tym momencie nie zastanawiaj się nad jego znaczeniem).

```
let s = 1.description
```

Zanim przejdziesz dalej, warto jeszcze na chwilę powrócić do niewinnego zapisu $1 + 2$ we wcześniejszym poleceniu. Okazuje się, że jest to rodzaj lukru składniowego, wygodny sposób na ukrycie i wyrażenie tego, co tak naprawdę się dzieje. Element 1 jest obiektem, a $+$ to komunikat stosujący składnię specjalną (składnię *operatora*). W Swifcie każdy rzeczownik jest obiektem, natomiast każdy czasownik jest komunikatem.

W Swifcie prawdopodobnie najlepszy sposób na ustalenie, czy dany element jest obiektem, to próba jego modyfikacji. Obiekt typu może być w Swifcie *rozszerzony*, co oznacza możliwość zdefiniowania własnych komunikatów tego typu. Na przykład liczbie nie można standardowo przekazać komunikatu `sayHello()`. Jednak można zmodyfikować typ liczby, aby wspomniana możliwość się pojawiła.

```
extension Int {  
    func sayWitaj() {  
        print("Witaj, to jest liczba \$(self).")  
    }  
}  
1.sayWitaj() // Dane wyjściowe: "Witaj, to jest liczba 1."
```

Dlatego też w Swifcie element 1 jest obiektem. W niektórych językach programowania, np. Objective-C, element 1 zdecydowanie nie jest obiektem, a wbudowanym „prostym”, czyli skalarnym typem danych. Mamy więc wyraźne rozróżnienie między typami obiektu i typami skalaru. Natomiast w Swifcie nie ma skalarów, *wszystkie* typy są obiektami. I na tym polega znaczenie stwierdzenia „wszystko jest obiektem”.

Trzy odmiany obiektu typu

Jeżeli znasz Objective-C lub inny język zorientowany obiektowo, być może będziesz zdziwiony *rodzajem* obiektu, jakim w Swifcie jest element 1. W wielu językach programowania, np. Objective-C, obiekt jest *klasą* lub jej egzemplarzem. (W dalszej części rozdziału dowiesz się, czym jest egzemplarz). Wprawdzie Swift ma klasy, ale element 1 nie jest ani klasą, ani jej egzemplarzem.

Typem elementu 1 jest `Int`, a dokładnie *struktura*. Dlatego też element 1 to egzemplarz struktury. W Swifcie wiadomości można przekazywać do jeszcze jednego rodzaju obiektu: *wyliczenia*.

Swift ma trzy rodzaje obiektu typu: klasę, strukturę i wyliczenie. Ja posługuję się określeniem *odmiany* obiektu typu. Dokładne różnice między nimi staną się wyraźnie widoczne podczas lektury książki. Wszystkie trzy odmiany to zdecydowanie obiekty typu, a podobieństwa między nimi są znacznie większe niż dzielące je różnice. W tym momencie wystarczy wiedzieć o istnieniu trzech odmian obiektu typu.

(Uznanie struktury i wyliczenia za obiekty typu w Swifcie może być zaskoczeniem dla kogoś, kto ma doświadczenie w programowaniu za pomocą Objective-C. Język Objective-C zawiera strukturę i wyliczenia, ale nie są one obiektami. Szczególnie struktury w Swifcie mają znacznie większe znaczenie niż struktury w Objective-C. Różnica między traktowaniem struktur i wyliczeń przez Swifta i Objective-C ma znaczenie podczas pracy z frameworkiem Cocoa).

Zmienna

Zmienna to *nazwa* dla obiektu. Pod względem technicznym *odwołuje się* do obiektu. Można więc ją określić mianem *odwołania* do obiektu. W sposób nietechniczny zmienną można potraktować jak pudełko, w którym został umieszczony obiekt. Obiekt w pudełku może być wielokrotnie modyfikowany lub nawet zastąpiony innym, ale nazwa pozostaje bez zmian. Obiekt, do którego odwołuje się zmienna, to *wartość* zmiennej.

W Swifcie żadna zmienna nie pojawia się samoistnie, wszystkie muszą być wyraźnie *zadeklarowane*. Jeżeli potrzebna jest nazwa dla czegośkolwiek, wówczas trzeba ją utworzyć. Do tego celu służą dwa słowa kluczowe: `let` i `var`. Deklaracji w Swifcie zwykle towarzyszy *inicjalizacja* — za pomocą znaku równości zmiennej można natychmiast przypisać wartość. Oba kolejne polecenia przedstawiają deklarację (i inicjalizację) zmiennych.

```
let one = 1
var two = 2
```

Gdy pewna nazwa istnieje, możesz z niej korzystać. Spójrz na przykład pokazujący, jak zmiennej `two` przypisać wartość zmiennej `one`.

```
let one = 1
var two = 2
two = one
```

W ostatnim wierszu tego kodu zostały użyte nazwy `one` i `two` zadeklarowane w dwóch wcześniejszych wierszach. Nazwa `one` znajdująca się po prawej stronie znaku równości jest użyta, aby odwołać się do wartości w pudełku `one` (tutaj jest to 1). Z kolei nazwa `two` po lewej stronie znaku równości jest użyta do *zastąpienia* wartości w pudełku `two`. Takie polecenie, zawierające nazwę zmiennej po lewej stronie znaku równości, nosi nazwę *przypisania*. Z kolei znak równości jest określany mianem *operatora przypisania*. Znak równości nie oznacza równości, jak np. we wzorze algebraicznym. Jest to polecenie, które można przedstawić następująco: „Weź wartość po prawej stronie znaku równości i użyj jej do zastąpienia wartości znajdującej się po lewej stronie znaku równości”.

Te dwa rodzaje deklaracji zmiennej różnią się: nazwa zadeklarowana za pomocą słowa kluczowego `let` *nie pozwala na zmianę jej wartości*. Dlatego też zmienna zadeklarowana z użyciem `let` jest *stałą*, tzn. przypisana wartość pozostaje niezmienna. Przedstawiony tutaj fragment kodu nawet się nie skompiluje.

```
let one = 1
var two = 2
one = two // Błąd w trakcie kompilacji.
```

Nazwę zawsze można zadeklarować za pomocą słowa kluczowego `var`, aby zachować największą elastyczność. Jeżeli jednak wiesz, że wartość początkowa zmiennej nigdy się nie zmieni, wtedy lepiej użyć słowa kluczowego `let`, ponieważ pozwala ono Swiftowi na znacznie efektywniejsze działanie. Różnica w efektywności jest na tyle duża, że kompilator Swifta zwraca Twoją uwagę na każde użycie polecenia `var`, gdy zamiast niego można zastosować `let`, i oferuje możliwość przeprowadzenia takiej zmiany.

Zmienna ma również *typ*. Konkretny typ jest ustalany podczas deklarowania zmiennej i *nigdy się nie zmienia*. Dlatego też przedstawiony tutaj fragment kodu nawet się nie skompiluje.

```
var two = 2
two = "witaj" // Błąd w trakcie kompilacji.
```

Po zadeklarowaniu zmiennej `two` i zainicjowaniu jej z wartością 2 przedstawia ona liczbę całkowitą i zawsze musi przechowywać wartość takiego typu. Wartość zmiennej `two` można zastąpić przez 1, ponieważ to również jest liczba całkowita. Jednak wartością zmiennej `two` nie może być `"witaj"` — jest to ciąg tekstowy, a nie liczba całkowita.

Można stwierdzić, że zmienna żyje własnym życiem — a dokładnie ma swój *cykl życiowy*. Dopóki zmienna istnieje, dopóty zachowuje przypisaną jej wartość. Tak więc zmienna to nie tylko wygodny sposób na *nadanie nazwy* czemuś, ale również na *zachowanie* tego czegoś. Więcej informacji na ten temat przedstawię w dalszej części rozdziału.

Zgodnie z konwencją nazwy typów, np. `Int` i `String` (bądź `Dog` lub `Cat`), zaczynają się od dużej litery. Z kolei nazwa zmiennej rozpoczyna się od małej litery. *Nie łam tej konwencji*. Wprawdzie jeżeli tak zrobisz, kod źródłowy wciąż może się skompilować i uruchomić, ale ostrzegam: wyślę do Twojego domu agentów, którzy w nocy przestrelą Ci kolana.

Funkcja

Możliwy do wykonania kod, np. `fido.bark()` lub `one = two`, nie może zostać umieszczony gdziekolwiek w programie. (Nieumiejętność zaakceptowania tego to często popełniany przez początkujących błąd, który może prowadzić do wygenerowania tajemniczych komunikatów błędów podczas kompilacji, takich jak „Expected declaration.”). Ogólnie rzecz biorąc, taki kod powinien znajdować się w *funkcji*. Funkcja to zbiór poleceń, które można uruchomić. Funkcja zwykle ma nazwę otrzymywaną podczas jej deklarowania. Składnia deklaracji funkcji to jeden ze szczegółów, którymi zajmę się w dalszej części książki. Spójrz na poniższy przykład funkcji.

```
func go() {
    let one = 1
    var two = 2
    two = one
}
```

Mamy tutaj przedstawioną sekwencję zadań do wykonania — zadeklarowanie elementów `one` i `two`, zmiana wartości elementu `two` na wartość elementu `one` — i nadanie jej *nazwy* `go`. To jednak nie wystarczy do *wykonania* tej sekwencji. Wykonanie sekwencji następuje dopiero po wywołaniu *funkcji*. Dlatego też w innym miejscu programu może się znaleźć następujące polecenie:

```
go()
```

To polecenie powoduje wywołanie funkcji `go()` i jej faktyczne uruchomienie. To również jest przykład kodu przeznaczonego do wykonania, który jednak nie może wisieć w próżni. Przedstawione polecenie można więc umieścić w innej funkcji.

```
func doGo() {
    go()
}
```

Zaczekaj, to staje się nieco szalone. Mamy deklarację kolejnej funkcji przeznaczonej do wykonania wcześniej zdefiniowanej `go()`. Nowa funkcja również jest kodem możliwym do wykonania. To rodzaj nigdy niekończącej się regresji — czy utworzony kod będzie można *kiedykolwiek* uruchomić? Jeżeli każdy kod wykonywalny musi być zdefiniowany w funkcji, to co może spowodować uruchomienie *jakiegokolwiek* funkcji? Przecież początkowy impuls musi skądś pochodzić.

Na szczęście problem regresji nie istnieje. Czy pamiętasz, jak wspomniałem, że ostatecznym celem programisty jest utworzenie aplikacji dla systemu iOS? Taka aplikacja zostanie uruchomiona w urządzeniu iOS (lub symulatorze) przez środowisko uruchomieniowe, które chce wywołania pewnych funkcji. Pracę zaczynasz więc od zdefiniowania funkcji specjalnych, o których wiadomo, że będą wywołane przez środowisko uruchomieniowe. W ten sposób masz możliwość uruchomienia aplikacji i otrzymujesz miejsce do definiowania własnych funkcji wywoływanych przez środowisko uruchomieniowe w kluczowych momentach, np. podczas uruchamiania aplikacji lub po naciśnięciu przez użytkownika przycisku w interfejsie użytkownika aplikacji.

Swift ma również regułę specjalną, zgodnie z którą plik o nazwie *swift.main* wyjątkowo może mieć kod zdefiniowany na najwyższym poziomie struktury pliku, poza jakąkolwiek funkcją. Ten kod będzie wykonany po uruchomieniu programu. Możesz opracować aplikację, wykorzystując plik *main.swift*, choć tak naprawdę to nie jest konieczne.

Struktura pliku Swifta

Program utworzony w języku Swift może się składać z jednego lub więcej plików. W Swiftcie plik jest uznawany za pewną znaczącą jednostkę i istnieją reguły dotyczące struktury kodu Swifta, który może się w nim znajdować. (Przyjmuję założenie, że *nie umieszczasz* kodu w pliku *main.swift*). Tylko wybrane elementy mogą się znajdować na najwyższym poziomie struktury pliku Swifta.

Polecenia importowania modułów

Moduł to jednostka znajdująca się na wyższym poziomie niż plik. Moduł może zawierać wiele plików, które automatycznie mogą mieć do siebie dostęp. Jednak moduł nie zobaczy innego modułu, jeżeli nie zostanie użyte polecenie `import`. Dlatego też jeśli w programie iOS chcesz się odwołać do frameworka Cocoa, pierwszy wiersz pliku musi zawierać polecenie `import UIKit`.

Deklaracje zmiennych

Zmienna zadeklarowana na początku pliku jest zmienną *globalną*. Cały kod widzi tę zmienną i może uzyskać do niej dostęp bez konieczności jawnego wysyłania komunikatu do jakiegokolwiek obiektu. Taka zmienna pozostaje dostępna przez cały czas działania programu.

Deklaracje funkcji

Funkcja zadeklarowana na najwyższym poziomie pliku staje się funkcją *globalną*. Cały kod widzi tę funkcję i może ją wywoływać bez konieczności jawnego wysyłania komunikatu do jakiegokolwiek obiektu.

Deklaracje typu obiektu

Deklaracje klasy, struktury lub wyliczenia.

W kolejnym fragmencie kodu przedstawiłem (w celach demonstracyjnych) prawidłowy plik Swifta z poleceniem `import` oraz deklaracjami zmiennej globalnej, funkcji, klasy, struktury i wyliczenia.

```
import UIKit
var one = 1
func changeOne() {
}
class Manny {
}
struct Moe {
}
enum Jack {
}
```

To niezwykle prosty i pusty przykład. Moim celem jest tutaj pokazanie elementów języka i struktury pliku Swifta.

Wewnątrz nawiasów klamrowych dla poszczególnych elementów w tym przykładzie mogą się znajdować kolejne deklaracje zmiennych, funkcji i typów obiektu. W rzeczywistości *każdy* strukturalny nawias klamrowy może zawierać takie deklaracje.

Prawdopodobnie zauważyłeś, że *nie wspomniałem* o możliwości umieszczenia kodu wykonywalnego na najwyższym poziomie struktury pliku. Powód jest prosty: nie można tego zrobić. *Tylko funkcja może zawierać kod wykonywalny*. Polecenia typu `one = two` i `print(name)` są przykładami kodu wykonywalnego i nie mogą się znajdować na najwyższym poziomie struktury pliku Swifta. W przedstawionym wcześniej przykładzie mamy deklarację funkcji, `func changeOne()`, i dlatego można w jej nawiasie klamrowym umieścić kod wykonywalny, jak pokazałem w kolejnym fragmencie kodu.

```
var one = 1
// W tym miejscu nie można umieścić kodu wykonywalnego.
func changeOne() {
    let two = 2 // Kod wykonywalny.
    one = two  // Kod wykonywalny.
}
```

Kod wykonywalny nie może zostać również umieszczony bezpośrednio w nawiasie klamrowym deklaracji klasy Manny w omawianym przykładzie. Oznacza to brak możliwości umieszczenia go na najwyższym poziomie klasy. Natomiast deklaracja klasy *może* zawierać deklarację funkcji, która z kolei *może* zawierać kod wykonywalny.

```
class Manny {
    let name = "Mariusz"
    // W tym miejscu nie można umieścić kodu wykonywalnego.
    func sayName() {
        print(name) // Kod wykonywalny.
    }
}
```

Podsumowując: na listingu 1.1 przedstawiłem prawidłowy plik Swifta i w sposób schematyczny zilustrowałem dostępne możliwości strukturalne. (Zignoruj znajdującą się tutaj deklarację zmiennej name w deklaracji wyliczenia Jack. Zmienne wyliczenia najwyższego poziomu stosują się do pewnych reguł specjalnych, które omówię w dalszej części książki).

Listing 1.1. Schematyczna struktura prawidłowego pliku Swifta

```
import UIKit
var one = 1
func changeOne() {
    let two = 2
    func sayTwo() {
        print(two)
    }
    class Klass {}
    struct Struct {}
    enum Enum {}
    one = two
}
class Manny {
    let name = "Mariusz"
    func sayName() {
        print(name)
    }
    class Klass {}
    struct Struct {}
    enum Enum {}
}
struct Moe {
    let name = "Mieczysław"
    func sayName() {
        print(name)
    }
    class Klass {}
    struct Struct {}
    enum Enum {}
}
enum Jack {
    var name : String {
        return "Jacek"
    }
    func sayName() {
```

```

        print(name)
    }
    class Klass {}
    struct Struct {}
    enum Enum {}
}

```

Oczywiście można zastosować rekurencję w dół do dowolnego poziomu: deklaracja klasy może zawierać kolejną deklarację klasy, która z kolei będzie miała następną deklarację klasy itd. Uważam, że nie ma potrzeby ilustrowania tego.

Zasięg i cykl życiowy

W programie Swifta tworzące go elementy mają *zasięg*. Odwołuje się on do możliwości uzyskania dostępu do danego elementu z poziomu innych elementów. Elementy są zagnieżdżane w innych i tym samym tworzą hierarchię zagnieżdżoną. Zgodnie z regułą elementy mają dostęp do innych elementów *znajdujących się na tym samym lub wyższym poziomie*. Do dyspozycji mamy następujące poziomy zasięgu:

- moduł,
- plik,
- nawias klamrowy.

Gdy coś zostało zadeklarowane, znajduje się na pewnym poziomie tej hierarchii. Miejsce w hierarchii, czyli zasięg, określa dostępność danego elementu w innych elementach.

Spójrz raz jeszcze na przykład przedstawiony na listingu 1.1. W deklaracji klasy Manny znajdują się deklaracje zmiennej `name` i funkcji `sayName()`. Kod znajdujący się *wewnątrz* nawiasu klamrowego funkcji `sayName()` ma dostęp do tych elementów *spoza* nawiasu klamrowego, które *znajdują się na wyższym poziomie*. Dlatego też ten kod ma dostęp do np. zmiennej `name`. Podobnie kod zdefiniowany w funkcji `changeOne()` ma dostęp do zmiennej `one` zadeklarowanej na najwyższym poziomie pliku. Tak naprawdę *każdy* komponent w pliku ma dostęp do zmiennej `one` zadeklarowanej na najwyższym poziomie pliku, czyli jako zmiennej globalnej.

Zasięg ma bardzo ważne znaczenie podczas *współdzielenia informacji*. Dwie różne funkcje zadeklarowane w klasie Manny będą miały dostęp do elementu `name` zadeklarowanego na najwyższym poziomie tej klasy. Kod znajdujący się w strukturze Moe i wyliczeniu Jack również ma dostęp do elementu `name`.

Elementy mają także *cykl życiowy*, który w praktyce odpowiada ich zasięgowi. Element istnieje, dopóki jest dostępny obejmujący go zasięg. W przypadku kodu przedstawionego na listingu 1.1 zmienna `one` istnieje tak długo jak plik, czyli w trakcie całego działania programu. Jest to zmienna globalna *i trwała*. Natomiast zmienna `name` zadeklarowana na najwyższym poziomie klasy Manny istnieje, dopóki jest dostępny egzemplarz klasy Manny. (Do tego tematu wkrótce powrócę).

Elementy deklarowane na bardziej zagnieżdżonych poziomach mają jeszcze krótsze cykle życiowe. Spójrz na przedstawiony tutaj fragment kodu.

```
func silly() {
    if true {
        class Cat {}
        var one = 1
        one = one + 1
    }
}
```

To tylko prosty, choć w pełni prawidłowy przykład. Wcześniej wspomniałem, że deklaracje zmiennych, funkcji i typów obiektu mogą się znajdować w *dowolnym* strukturalnym nawiasie klamrowym. W tym przykładzie klasa `Cat` i zmienna `one` będą istniały po wywołaniu funkcji `silly()`, ale tylko wtedy, gdy wynikiem wykonania konstrukcji `if` będzie `true`. Przyjmijmy założenie o wywołaniu funkcji `silly()` i przejściu do konstrukcji `if`. Najpierw następuje utworzenie egzemplarza klasy `Cat`, następnie zadeklarowanie zmiennej `one` i wreszcie wykonanie polecenia `one = one + 1`. Później zasięg zostaje usunięty, co oznacza pozbycie się również egzemplarza klasy `Cat` i zmiennej `one`. W trakcie ich krótkiego cyklu życiowego egzemplarz klasy `Cat` i zmienna `one` pozostały całkowicie niewidoczne dla pozostałej części programu. (Czy potrafisz powiedzieć, dlaczego tak się stało?).

Elementy składowe obiektu

Wewnątrz trzech typów obiektu (klasa, struktura i wyliczenie) elementy zadeklarowane na najwyższym poziomie mają nazwy specjalne, przede wszystkim z powodów historycznych. Zademonstruję to na przykładzie klasy `Manny`.

```
class Manny {
    let name = "Mariusz"
    func sayName() {
        print(name)
    }
}
```

W tym fragmencie kodu:

- `name` to zmienna zadeklarowana na najwyższym poziomie deklaracji obiektu i dlatego nazywana *właściwością* tego obiektu;
- `sayName()` to funkcja zadeklarowana na najwyższym poziomie deklaracji obiektu i dlatego nazywana *metodą* tego obiektu.

Elementy deklarowane na najwyższym poziomie obiektu — czyli właściwości, metody i wszelkie inne obiekty na tym poziomie — są razem określane mianem *elementów składowych* danego obiektu. Te elementy składowe mają znaczenie specjalne, ponieważ definiują *komunikaty*, które mogą być przekazywane temu obiektowi.

Przestrzeń nazw

Przestrzeń nazw to nazwany obszar programu. Elementy znajdujące się w przestrzeni nazw są niedostępne dla elementów zewnętrznych, jeżeli nie zostanie najpierw *podana* nazwa obszaru. To dobre rozwiązanie, ponieważ pozwala na wielokrotne użycie tej samej nazwy w różnych miejscach bez powodowania konfliktu. Nie ulega wątpliwości, że przestrzeń nazw i zasięg są ze sobą ściśle powiązane.

Przestrzeń nazw pomaga w wyjaśnieniu znaczenia deklaracji obiektu na najwyższym poziomie innego obiektu, np.:

```
class Manny {  
    class Klass {}  
}
```

Sposób zadeklarowania klasy `Klass` powoduje, że to jest *typ zagnieżdżony*. Obiekt `Klass` jest tak naprawdę ukryty w obiekcie `Manny`, który w takim przypadku jest przestrzenią nazw. Kod zdefiniowany *wewnątrz* klasy `Manny` ma bezpośredni dostęp do obiektu `Klass`. Natomiast kod spoza klasy `Manny` nie ma takiej możliwości, zatem konieczne jest *wyraźne* podanie przestrzeni nazw, aby można było pokonać barierę nałożoną przez tę przestrzeń nazw. Dlatego też najpierw trzeba podać nazwę egzemplarza klasy `Manny`, następnie kropkę i dalej element egzemplarza klasy `Klass`. Innymi słowy: konieczne jest wywołanie w postaci `Manny.Klass`.

Przestrzeń nazw sama w sobie nie zapewnia prywatności, to tylko udogodnienie dla programisty. W przykładzie przedstawionym na listingu 1.1 klasy `Klass` zostały zdefiniowane w klasie `Manny` i strukturze `Moe`. Nie powoduje to żadnego konfliktu, ponieważ te klasy `Klass` znajdują się w różnych przestrzeniach nazw, co pozwala na ich rozróżnianie, gdy zachodzi potrzeba, np. `Manny.Klass` i `Moe.Klass`.

Prawdopodobnie nie umknęło Twojej uwadze to, że składnia używania przestrzeni nazw odpowiada składni kropki przeznaczonej do przesyłania komunikatów. Tak naprawdę obie te składnie to jedno i to samo.

W efekcie podczas przekazywania komunikatu można uzyskać dostęp do zasięgu niewidocznego w innych okolicznościach. Kod struktury `Moe` *automatycznie* ma dostęp do klasy `Klass` zadeklarowanej w `Manny`. Ten sam dostęp *można* sobie zapewnić za pomocą dodatkowego kroku w postaci jawnego podania przestrzeni nazw `Manny.Klass`. To *możliwe*, ponieważ kod ma dostęp do egzemplarza `Manny` (klasa `Manny` została zadeklarowana na poziomie dostępnym dla kodu struktury `Moe`).

Moduł

Przestrzeń nazw najwyższego poziomu to *moduł*. Domyślnie aplikacja jest modulem, dlatego istnieje w niej przestrzeń nazw. Jej nazwa odpowiada nazwie aplikacji. Na przykład jeśli nazwa aplikacji to `MyApp`, wówczas po zadeklarowaniu klasy `Manny` na najwyższym poziomie pliku *rzeczywistą* nazwą tej klasy będzie `MyApp.Manny`. Zwykle nie używa się tej nazwy rzeczywistej, ponieważ kod już znajduje się wewnątrz tej samej przestrzeni nazw i bez żadnych problemów ma dostęp do klasy `Manny`.

Framework również jest modulem, dlatego istnieje w nim przestrzeń nazw. Gdy importujesz moduł, wszystkie jego deklaracje znajdujące się na najwyższym poziomie są dostępne dla kodu. Aby się do nich odwoływać, nie ma konieczności wyraźnego podawania przestrzeni nazw modułu.

Na przykład jeden z frameworków Cocoa, Foundation, zawiera moduł `NSString`. Podczas tworzenia programu dla systemu iOS używasz polecenia `import Foundation` (lub częściej `import UIKit`, które wykonuje polecenie `import Foundation`) i dlatego możesz używać egzemplarza `NSString` bez konieczności podawania `Foundation.NSString`. Oczywiście *można* stosować wywołanie `Foundation.NSString`

i jeśli we własnym module zdecydujesz się na zadeklarowanie innej klasy `NSString`, będziesz musiał używać `Foundation.NSString`, aby rozróżniać te klasy. Istnieje możliwość tworzenia własnych frameworków, które także będą modułami.

Sam Swift również został zdefiniowany w module o nazwie `Swift`. Kod *zawsze niejawnie importuje moduł Swifta*. Możesz to zrobić jawnie przez umieszczenie na początku pliku wiersza `import Swift`. Nie ma takiej konieczności, choć dodanie tego polecenia również nie zaszkodzi.

Ten fakt jest ważny, ponieważ dostarcza rozwiązanie pewnej tajemnicy: skąd biorą się polecenia takie jak `print()` i dlaczego można ich używać na zewnątrz dowolnego komunikatu każdego obiektu? Tak naprawdę `print()` to funkcja zadeklarowana na najwyższym poziomie modułu `Swifta`. Twój kod ma dostęp do deklaracji najwyższego poziomu w module `Swifta`, ponieważ kod niejawnie importuje ten moduł. Dlatego też funkcja `print()` jest z perspektywy utworzonego przez Ciebie kodu zwykłą funkcją najwyższego poziomu, jak wiele innych. Ta funkcja jest globalna i do działania nie wymaga podania przestrzeni nazw. Wprawdzie *można* podać przestrzeń nazw — dozwolone jest stosowanie wywołania w stylu `Swift.print("witaj")` — ale prawdopodobnie nigdy tak nie będziesz robił z powodu braku konfliktów do rozwiązania.

Istnieje możliwość *zobaczenia* najwyższego poziomu deklaracji `Swifta`, ich odczytywanie i analizowanie — to będzie pouczające zadanie. Na przykład jeśli chcesz sprawdzić deklarację wywołania `print()`, naciśnij klawisz `Cmd` i kliknij wywołanie prawym przyciskiem myszy. Ewentualnie umieść w kodzie polecenie `import Swift`, a następnie naciśnij klawisz `Cmd` i kliknij słowo `Swift` prawym przyciskiem myszy. Na ekranie powinieneś zobaczyć deklaracje najwyższego poziomu w `Swiftcie`. To nie będzie żaden *kod* wykonywalny `Swifta`, ale deklaracje dla wszystkich dostępnych pojęć `Swifta`, w tym także dla funkcji najwyższego poziomu, tj. `print()`, operatorów, tj. `+`, typów wbudowanych, tj. `Int` i `String` (poszukaj `struct Int` i `struct String`), itd.

Egzemplarz

Obiekty typu — klasa, struktura i wyliczenie — mają jedną ważną wspólną cechę: możliwość *utworzenia egzemplarza* na ich podstawie. Dlatego też podczas deklarowania typu obiektu tak naprawdę jedynie definiujesz *typ*. Faktyczne powstanie typu wymaga utworzenia jego *egzemplarza*.

Spójrz na przedstawiony tutaj przykład deklaracji klasy o nazwie `Dog` wraz z metodą klasy.

```
class Dog {  
    func bark() {  
        print("hau")  
    }  
}
```

To jednak nie powoduje utworzenia w programie żadnych obiektów typu `Dog`. Ten kod jedynie opisuje *typ* czegoś, co może powstać po utworzeniu *egzemplarza*. Aby otrzymać rzeczywisty obiekt, trzeba go *utworzyć*. Proces tworzenia rzeczywistego obiektu będącego typem klasy `Dog` to właśnie utworzenie jego egzemplarza. W wyniku tej operacji powstaje nowy obiekt — *egzemplarz* typu `Dog`.

Utworzenie egzemplarza w Swifcie odbywa się przez użycie nazwy tego typu jako nazwy funkcji i jej wywołanie. Oznacza to konieczność zastosowania nawiasu okrągłego. Umieszczenie nawiasu okrągłego po nazwie typu obiektu powoduje wysłanie do tego typu obiektu komunikatu specjalnego: utwórz egzemplarz.

Oto polecenie, które powoduje utworzenie egzemplarza typu Dog:

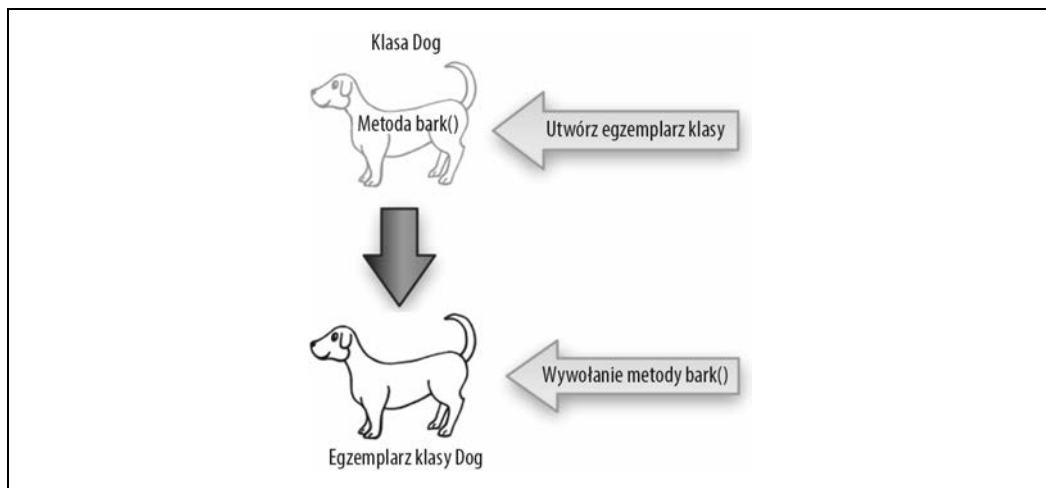
```
let fido = Dog()
```

Całkiem sporo się w tym kodzie dzieje. Wykonane zostały dwa zadania. Przede wszystkim nastąpiło utworzenie egzemplarza typu Dog. Ponadto ten egzemplarz został umieszczony w pudełku o nazwie fido — zadeklarowałem i zainicjalizowałem zmienną przez przypisanie jej nowo utworzonego egzemplarza typu Dog. W tym momencie fido to *egzemplarz typu Dog*. (Ponieważ użyłem słowa kluczowego let, fido zawsze będzie tym samym egzemplarzem typu Dog. Wprawdzie można było użyć słowa kluczowego var, ale wówczas inicjalizacja fido jako egzemplarza typu Dog oznaczałaby, że później fido mógłby być dowolnym egzemplarzem typu Dog).

W tym momencie masz egzemplarz typu Dog, do którego można *wysłać komunikaty*. Jak sądzisz, czym są te komunikaty? To właściwości i metody klasy Dog, np.:

```
let fido = Dog()  
fido.bark()
```

Przedstawiony tutaj kod jest prawidłowy i powoduje wyświetlenie w konsoli ciągu tekstowego hau. Utworzyłeś egzemplarz klasy Dog przedstawiający psa, który zaszczekał (rysunek 1.1)

Rysunek 1.1. Utworzenie egzemplarza i wywołanie jego metody

Mamy tutaj ważną kwestię, nad którą warto się przez chwilę zastanowić. Domyślnie właściwości i metody są właściwościami i metodami *egzemplarza*. Dlatego nie można ich używać jako komunikatów przekazywanych obiektowi samego typu, lecz wcześniej trzeba utworzyć *egzemplarz* danego typu, do którego będzie można wysłać komunikaty. Oznacza to, że kolejne polecenie jest nieprawidłowe i spowoduje wygenerowanie błędu podczas kompilacji.

```
Dog.bark() // Błąd w trakcie kompilacji.
```

Istnieje możliwość zadeklarowania metody `bark()` w sposób, dzięki któremu będzie *można* użyć wywołania `Dog.bark()`. Jednak wówczas otrzymasz zupełnie inny rodzaj metody — metodę *klasy*, czyli *statyczną*. Rodzaj takiej metody trzeba podać w trakcie jej deklarowania.

To samo dotyczy również właściwości. Aby to zilustrować, w klasie `Dog` zdefiniuję właściwość o nazwie `name`.

```
class Dog {  
    var name = ""  
}
```

W ten sposób będzie można przypisać wartość właściwości `name`, choć musi to być właściwość *egzemplarza* typu `Dog`.

```
let fido = Dog()  
fido.name = "Fido"
```

Istnieje możliwość zadeklarowania właściwości `name` w sposób, dzięki któremu będzie *można* użyć wywołania `Dog.name`. Jednak wówczas otrzymasz zupełnie inny rodzaj właściwości — właściwość *klasy*, czyli *statyczną*. Rodzaj takiej właściwości trzeba podać w trakcie jej deklarowania.

Dlaczego egzemplarz?

Nawet jeśli nie ma czegoś takiego jak egzemplarz, typ obiektu jest sam w sobie obiektem. Wiesz o tym, ponieważ masz możliwość wysyłania komunikatu do typu obiektu (przykładem może być przedstawione wcześniej polecenie `Manny.Klass`). Mógłbyś więc zapytać, jaki jest powód istnienia egzemplarzy.

Odpowiedź wiąże się z naturą właściwości egzemplarza. Wartość właściwości egzemplarza jest definiowana w związku z *określonym egzemplarzem*. W tym miejscu egzemplarz pokazuje swoją rzeczywistą użyteczność i potęgę.

Powróć na chwilę do klasy `Dog`. Masz w niej właściwość `name` i metodę `bark()`. Pamiętaj, że jest to odpowiednio właściwość egzemplarza i metoda egzemplarza.

```
class Dog {  
    var name = ""  
    func bark() {  
        print("hau")  
    }  
}
```

Egzemplarz `Dog` powstaje wraz z pustym ciągiem tekstowym jako wartością właściwości `name`. Właściwość `name` została zdefiniowana za pomocą słowa kluczowego `var`, więc mając egzemplarz klasy `Dog`, można tej właściwości przypisać nową wartość w postaci ciągu tekstowego.

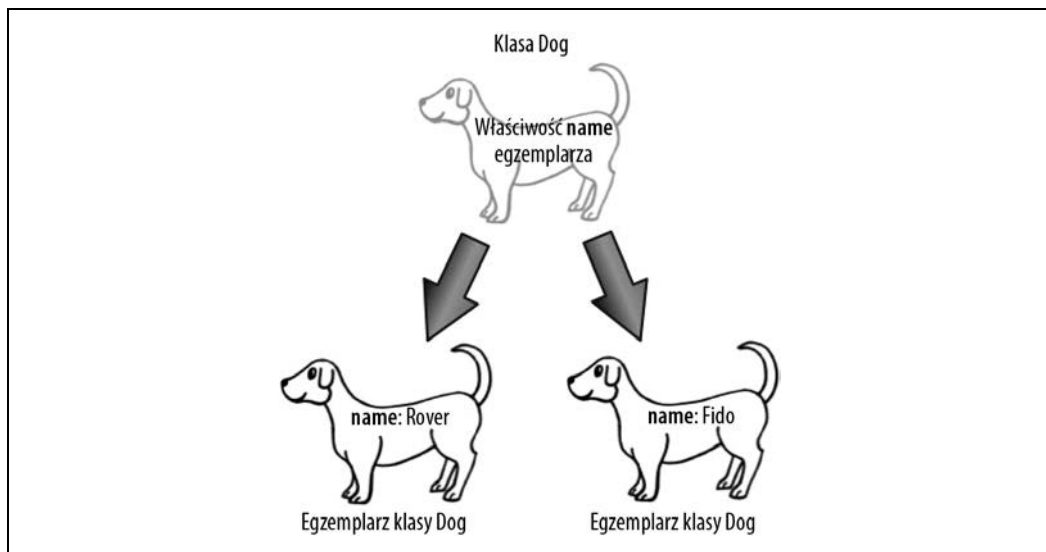
```
let dog1 = Dog()  
dog1.name = "Fido"
```

W każdej chwili można sprawdzić wartość właściwości `name` egzemplarza klasy `Dog`.

```
let dog1 = Dog()  
dog1.name = "Fido"  
print(dog1.name) // Dane wyjściowe: "Fido".
```

Największą zaletą jest możliwość utworzenia więcej niż tylko jednego egzemplarza klasy Dog. Na przykład dwa różne egzemplarze klasy Dog mogą mieć zupełnie odmienne wartości właściwości name, jak pokazałem na rysunku 1.2.

```
let dog1 = Dog()
dog1.name = "Fido"
let dog2 = Dog()
dog2.name = "Rover"
print(dog1.name) // Dane wyjściowe: "Fido".
print(dog2.name) // Dane wyjściowe: "Rover".
```


Rysunek 1.2. Dwa egzemplarze klasy Dog z różnymi wartościami właściwości name

Zwróć uwagę na to, że właściwość name egzemplarza klasy Dog nie ma nic wspólnego z nazwą zmiennej, której został przypisany dany egzemplarz. Ta zmienna to jedynie pudełko. Wprawdzie egzemplarz można przekazywać z pudełka do pudełka, ale mimo to zachowuje on swoją wewnętrzną spójność.

```
let dog1 = Dog()
dog1.name = "Fido"
var dog2 = Dog()
dog2.name = "Rover"
print(dog1.name) // Dane wyjściowe: "Fido".
print(dog2.name) // Dane wyjściowe: "Rover".
dog2 = dog1
print(dog2.name) // Dane wyjściowe: "Fido".
```

Ten fragment kodu nie powoduje zmiany właściwości name egzemplarza dog2. Zamiast tego zawartość pudełka dog2 zastępuje zawartością pudełka dog1.

W ten sposób możesz dostrzec potężne możliwości programowania zorientowanego obiektowo. Mamy obiekt typu Dog definiujący to, *czym jest egzemplarz klasy Dog*. Zgodnie z przedstawioną tutaj deklaracją klasy Dog, jej egzemplarz — *dowolny egzemplarz typu Dog, każdy egzemplarz typu*

Dog — ma właściwość `name` i metodę `bark()`. Jednak *każdy* egzemplarz klasy Dog może mieć własną *wartość* właściwości `name`. Są to *odmienne* egzemplarze i zachowują swój wewnętrzny *stan*. Dlatego też wiele egzemplarzy tego samego obiektu może *zachowywać się* w podobny sposób — w omawianym przykładzie Fido i Rover mogą szczekać po wysłaniu im komunikatu `bark()` — ale to zupełnie różne egzemplarze, które mogą mieć odmienne wartości przypisane właściwościom. Wartość właściwości `name` egzemplarza `dog1` to Fido, natomiast egzemplarza `dog2` to Rover.

Egzemplarz można więc uznać za odzwierciedlenie metod egzemplarza danego typu, ale *nie tylko* — to również kolekcja właściwości egzemplarza. Obiekt typu jest odpowiedzialny za zdefiniowanie tego, *co* te właściwości egzemplarza będą przechowywały, ale niekoniecznie za określenie *wartości* dla tych właściwości. Konkretnie wartości mogą się zmieniać w trakcie działania programu i mają zastosowanie jedynie dla danego egzemplarza. Innymi słowy: egzemplarz to pewien klaster przechowujący wartości określonych właściwości.

Egzemplarz jest odpowiedzialny nie tylko za wartości, ale również za ich *cykl życiowy*. Przyjmuję założenie o utworzeniu egzemplarza klasy Dog i przypisaniu jego właściwości `name` wartości Fido. W takim przypadku egzemplarz zachowa tę wartość, dopóki nie zostanie zastąpiona inną wartością, i przez cały czas istnienia danego egzemplarza.

Ujmując rzecz krótko: egzemplarz zawiera kod i dane. Kod pochodzi z typu i pod tym względem jest współdzielony przez wszystkie egzemplarze danego typu. Z kolei dane należą wyłącznie do egzemplarza. Dane nie mogą istnieć dłużej niż egzemplarz. W każdej chwili egzemplarz ma informacje o stanie, czyli pełną kolekcję wartości przechowywanych w swoich właściwościach. Egzemplarz jest to rodzaj urządzenia przeznaczonego do zachowania *informacji o stanie* i przypomina pudełko do przechowywania danych.

Słowo kluczowe self

Egzemplarz jest obiektem, a obiekt może otrzymywać komunikaty. Dlatego też egzemplarz musi mieć możliwość wysyłania komunikatów do samego siebie. Jest to możliwe dzięki użyciu słowa kluczowego `self`. Można je wykorzystać wszędzie tam, gdzie oczekiwany jest egzemplarz odpowiedniego typu.

Przyjmuję założenie, że głos wydawany przez szczekającego psa, np. `hau`, ma być przechowywany we właściwości. W takim przypadku implementacja metody `bark()` musi zawierać odwołanie do pewnej właściwości. Spójrz na przykładowe rozwiązanie.

```
class Dog {
    var name = ""
    var whatADogSays = "hau"
    func bark() {
        print(self.whatADogSays)
    }
}
```

Teraz przyjmuję założenie o konieczności utworzenia metody egzemplarza `speak()` będącej po prostu synonimem dla metody `bark()`. Dlatego też implementacja metody `speak()` może się składać jedynie z wywołania metody `bark()`, jak pokazałem w kolejnym fragmencie kodu.

```
class Dog {
    var name = ""
    var whatADogSays = "hau"
    func bark() {
        print(self.whatADogSays)
    }
    func speak() {
        self.bark()
    }
}
```

Zwróć uwagę na to, że w tym przykładzie słowo kluczowe `self` występuje jedynie w metodach egzemplarza. Gdy w kodzie egzemplarza znajduje się wywołanie `self`, odwołuje się ono do *danego* egzemplarza. Natomiast jeśli wyrażenie `self.name` pojawia się w kodzie metody egzemplarza klasy `Dog`, oznacza to odwołanie do właściwości `name` *danego* egzemplarza klasy `Dog`, który aktualnie wykonuje ten fragment kodu.

Okazuje się, że każde przedstawione tutaj użycie słowa kluczowego `self` jest całkowicie opcjonalne. Można je pominąć, a kod będzie działał w dokładnie taki sam sposób.

```
class Dog {
    var name = ""
    var whatADogSays = "hau"
    func bark() {
        print(whatADogSays)
    }
    func speak() {
        bark()
    }
}
```

Jeżeli pominiesz odbiorcę komunikatu, a on sam może być wysłany do `self`, wówczas kompilator uznaje, że komunikat jest przeznaczony dla `self`. Mimo to *nigdy* (chyba że na skutek błędu) nie polegaj na tym rozwiązaniu. Ze względu na styl wolę wyraźnie używać słowa kluczowego `self`. Kod pozbawiony jawnego użycia `self` staje się trudniejszy w odczycie i do zrozumienia. Ponadto zdarzają się sytuacje, w których trzeba wyraźnie użyć słowa kluczowego `self`. Dlatego też preferuję jego stosowanie, gdy mogę to zrobić.

Prywatność

Wcześniej wspomniałem, że przestrzeń nazw sama w sobie nie stanowi bariery uniemożliwiającej dostęp do znajdujących się w niej elementów. Jednak istnienie takiej bariery jest czasami pożądane. Na przykład nie wszystkie dane przechowywane przez egzemplarz są przeznaczone do modyfikowania lub nawet do ich widzenia przez inny egzemplarz. Podobnie nie każda metoda egzemplarza powinna być wywoływana przez inne egzemplarze. Porządny język programowania zorientowanego obiektowo powinien zapewniać elementom składowym egzemplarza pewną *prywatność* — utrudniać innym obiektom dotarcie do tych elementów, jeśli mają pozostać niewidoczne.

Spójrz na kolejny fragment kodu.

```
class Dog {
    var name = ""
    var whatADogSays = "hau"
```

```

func bark() {
    print(self.whatADogSays)
}
func speak() {
    print(self.whatADogSays)
}
}

```

W tym przykładzie inny obiekt może zmienić wartość właściwości `whatADogSays`. Skoro ta właściwość jest używana przez metody `bark()` i `speak()`, po jej modyfikacji można otrzymać egzemplarz przedstawiający psa, który wydaje głos *miau*. Takie rozwiązanie jest całkowicie niepożądane.

```

let dog1 = Dog()
dog1.whatADogSays = "miau"
dog1.bark() // Miau.

```

Mógłbyś w tym miejscu powiedzieć: trzeba było nie deklarować `whatADogSays` za pomocą słowa kluczowego `var` i zamiast niego użyć `let`. Utwórz stałą, a nikt nie będzie mógł jej zmienić.

```

class Dog {
    var name = ""
    let whatADogSays = "hau"
    func bark() {
        print(self.whatADogSays)
    }
    func speak() {
        print(self.whatADogSays)
    }
}

```

Na pierwszy rzut oka wydaje się to dobrym rozwiązaniem. Takie rozwiązanie jednak rodzi dwa problemy. Co zrobić w sytuacji, gdy *sam* egzemplarz klasy `Dog` ma mieć możliwość zmiany *własnej* właściwości `whatADogSays` za pomocą polecenia `self.whatADogSays`? W takim przypadku właściwość `whatADogSays` musi być zdefiniowana za pomocą słowa kluczowego `var`, ponieważ w przeciwnym razie nawet egzemplarz nie będzie mógł zmienić swojej właściwości. Przyjmuję również założenie, że nie chcemy, aby inne obiekty *poznały* wartość właściwości `whatADogSays`, jeśli nie zostanie wywołana metoda `bark()` lub `speak()`. Mimo zadeklarowania tej właściwości za pomocą słowa kluczowego `let` inne obiekty nadal mogą odczytywać jej wartość. To nie zawsze będzie dobrym wyjściem.

Aby pomóc w rozwiązaniu tego problemu, Swift oferuje słowo kluczowe `private`. Do dokładnego wyjaśnienia sposobu jego działania wróć w dalszej części książki. W tej chwili wystarczy wiedzieć, że zdefiniowanie elementu za pomocą słowa kluczowego `private` stanowi rozwiązanie wymienionego wcześniej problemu.

```

class Dog {
    var name = ""
    private var whatADogSays = "hau"
    func bark() {
        print(self.whatADogSays)
    }
    func speak() {
        print(self.whatADogSays)
    }
}

```

Teraz `name` to właściwość publiczna, a `whatADogSays` to właściwość prywatna, która pozostaje niedostępna dla innych typów obiektu. Egzemplarz klasy `Dog` może użyć polecenia `self.whatADogSays`, natomiast egzemplarz klasy `Cat` wraz z odwołaniem `fido` do egzemplarza klasy `Dog` nie ma możliwości wywołania `fido.whatADogSays`. Trzeba koniecznie pamiętać o tym, że elementy składowe obiektu są domyślnie publiczne. Jeżeli chcesz zapewnić im pewną prywatność, musisz to wyraźnie zadeklarować za pomocą słowa kluczowego `private`.

Słowa zarezerwowane

Pewne określenia — np.: `class`, `func`, `var`, `let`, `if`, `private` i `import` — są w Swiftcie **zarezerwowane** i stanowią część języka. Dlatego też nie można ich używać w charakterze *identyfikatorów*, czyli jako nazw dla klasy, funkcji, zmiennej itd. Jeżeli spróbujesz w taki sposób użyć nazwy zarezerwowanej, kompilator wygeneruje komunikat błędu.

Aby wymusić użycie słowa zarezerwowanego jako identyfikator, ujmij je w odwrotne apostrofy. Przedstawiony tutaj (wyjątkowo mało czytelny) kod jest prawidłowy.

```
class `func` {
    func `if`() {
        let `class` = 1
    }
}
```

Deklaracja klasy definiuje przestrzeń nazw. Uzyskanie dostępu do elementów znajdujących się w przestrzeni nazw wymaga od innych obiektów użycia składni z kropką. Inne obiekty nadal *mogą* odwoływać się do elementów znajdujących się w przestrzeni nazw, która sama w sobie nie stanowi żadnej bariery i nie ogranicza widoczności swoich elementów. Jeżeli chcesz ukryć element przed innymi obiektami, zadeklaruj go wraz z użyciem słowa kluczowego `private`.

Projekt

Jakiego rodzaju obiekty typu są wymagane przez program? Jakie metody i właściwości powinien mieć zdefiniowany obiekt typu? Jak ma zostać utworzony egzemplarz tego typu i do czego powinien być wykorzystywany? To nie są łatwe pytania i na każde z nich nie istnieje tylko jedna dobra odpowiedź. Programowanie oparte na obiektach można uznać za sztukę.

W rzeczywistości podczas programowania na platformie iOS wiele typów obiektów, z którymi pracujesz, to obiekty zdefiniowane przez Ciebie, a nie przez firmę Apple. Swift jest standardowo dostarczany z wieloma użytecznymi typami obiektów, np. `String` i `Int`. Po zaimportowaniu frameworka `UIKit` otrzymujesz dostęp do *ogromnej* liczby obiektów typu, z których każdy może znaleźć zastosowanie w tworzonym programie. Nie zajmujesz się tworzeniem żadnego z tych typów, więc ich projekt nie jest Twoim problemem. Zamiast tego musisz się nauczyć, jak z nich korzystać. Przygotowane przez Apple'a obiekty typów mają na celu dostarczenie *ogólnej* funkcjonalności, która może być wymagana przez dowolną aplikację. Jednocześnie tworzona aplikacja prawdopodobnie będzie miała *konkretną* funkcjonalność unikatową dla jej przeznaczenia i trzeba będzie opracować odpowiednie obiekty typów.

Projekt programu opartego na obiektach musi bazować na bezpiecznych fundamentach natury obiektów. Konieczne jest opracowanie typów obiektu hermetyzujących odpowiednią funkcjonalność (metody) w połączeniu z odpowiednim zestawem danych (właściwości). Po utworzeniu egzemplarzy obiektów trzeba się upewnić, że mają właściwy cykl życiowy, wystarczającą widoczność względem siebie i odpowiednie możliwości w zakresie wzajemnej komunikacji.

Obiekt typu i API

Pliki tworzonego programu będą miały naprawdę niewiele funkcji i zmiennych najwyższego poziomu (albo nie będą ich miały w ogóle). Metody i właściwości obiektu typu — w szczególności metody i właściwości egzemplarza — to te, w których będzie wywoływanych najwięcej akcji. Obiekt typu daje każdemu rzeczywistemu egzemplarzowi jego specjalizowane możliwości. Pomagają one również w sensownym i przejrzystym zorganizowaniu kodu programu.

Naturę obiektów można podsumować za pomocą dwóch wyrażen: hermetyzacja funkcjonalności i zachowanie informacji o stanie. (Po raz pierwszy takiego podsumowania użyłem wiele lat temu w mojej książce *REALbasic: The Definitive Guide*).

Hermetyzacja funkcjonalności

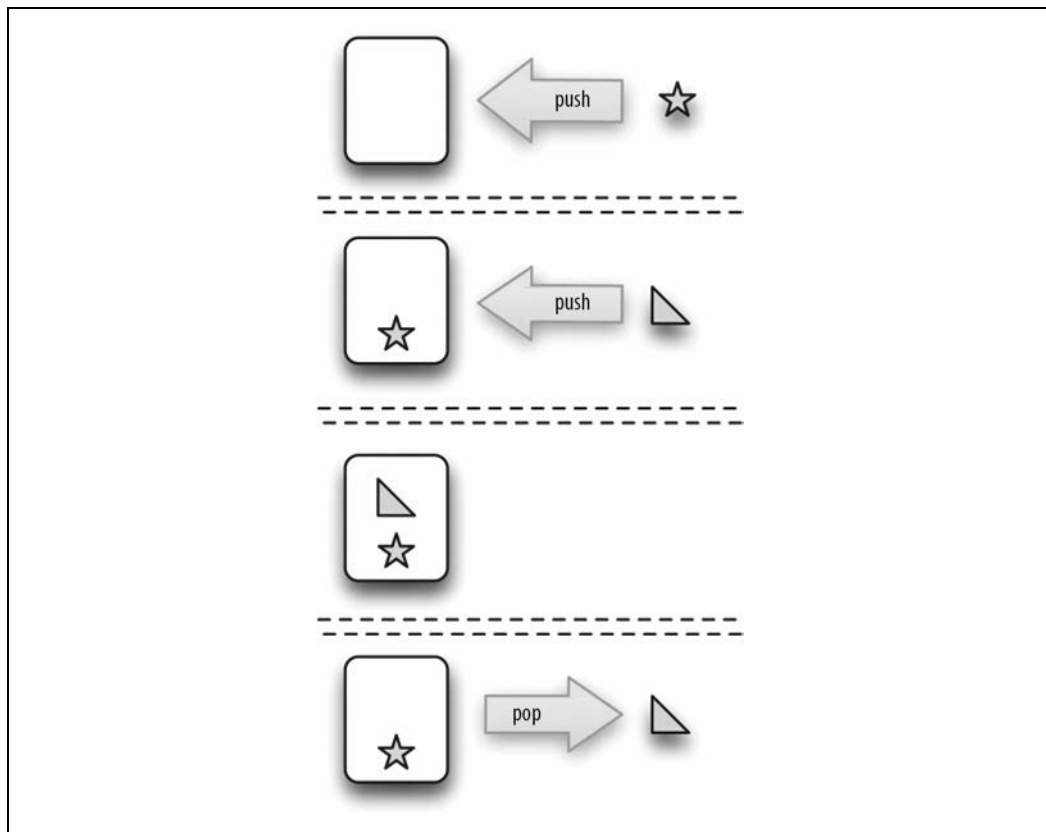
Każdy obiekt wykonuje swoje zadanie i przekazuje wynik do świata zewnętrznego — innym obiektom, a w pewnym sensie także programiście — znajdującego się za nieprzezroczystą ścianą, w której jedyne drzwi mają postać metod. Obiekt obiecuje reagować na te metody, a akcje są podejmowane po przekazaniu tym metodom właściwych komunikatów. Szczegóły działania obiektu pozostają ukryte w jego wnętrzu i nikt z zewnątrz nie zna rzeczywistego sposobu implementowania akcji. Szczegrze mówiąc, żaden inny obiekt nie musi znać takich szczegółów.

Zachowanie informacji o stanie

Każdy egzemplarz zawiera w sobie pewną ilość danych. Bardzo często są to dane prywatne, pozostają więc hermetyzowane i żaden inny obiekt nie wie o ich istnieniu lub postaci. Jedyнным sposobem na otrzymanie z zewnątrz dostępu do danych prywatnych jest zdefiniowanie w przechowującym je obiekcie metody lub właściwości publicznej.

Wyobraź sobie obiekt, którego zadaniem jest implementacja stosu — może to być egzemplarz klasy *Stack*. *Stos* to struktura danych przechowująca pewien zbiór danych z użyciem LIFO (ang. *first in, first out*), czyli pierwszy na wejściu, pierwszy na wyjściu. Ten obiekt odpowiada na dwa komunikaty: *push* i *pop*. Komunikat *push* oznacza umieszczenie określonego fragmentu danych na stosie. Z kolei *pop* oznacza usunięcie ze stosu elementu umieszczonego na nim jako ostatni. Można to porównać do stosu naczyń: układasz je pojedynczo jedno na drugim, a znajdujące się na samym dole nie będzie mogło być użyte, aż do chwili zdjęcia z niego wszystkich położonych na nim (rysunek 1.3).

Obiekt stosu przedstawia hermetyzację funkcjonalności, ponieważ inne obiekty nie mają żadnych informacji na temat sposobu rzeczywistej implementacji stosu. Może to być tablica, lista lub jakkolwiek inna implementacja. Jednak obiekt klienta — czyli ten faktycznie wysyłający komunikaty *push* i *pop* do obiektu stosu — nie ma żadnej wiedzy dotyczącej sposobu implementacji stosu. Prawdę mówiąc, nawet nie potrzebuje takich informacji, pod warunkiem że obiekt stosu działa tak, jak powinien funkcjonować stos. To jest dobre także dla programisty, który w trakcie pracy nad programem może bezpiecznie zastępować jedną implementację inną bez obaw o uszkodzenie programu jako całości.

Rysunek 1.3. Przykład stosu

Obiekt stosu przedstawia również zachowanie informacji o stanie, ponieważ stos to nie tylko brama do jego danych, ale *rzeczywiste* dane. Inne obiekty mogą uzyskać dostęp do tych danych, ale jedynie poprzez sam obiekt stosu i tylko w sposób umożliwiany przez obiekt stosu. Dane stosu znajdują się wewnątrz obiektu i nikt nie może ich zobaczyć. Wszystkie inne obiekty muszą używać komunikatów push i pop.

Wszystkie komunikaty, które mogą być wysyłane przez inne obiekty — razem te komunikaty noszą nazwę *interfejsu programowania aplikacji* (ang. *application programming interface* — API) — przypominają listę lub menu zadań, o których wykonanie można poprosić obiekt. Obiekty typów dzielą kod, natomiast ich API stanowią podstawę komunikacji między poszczególnymi częściami kodu. To samo dotyczy obiektów nieutworzonych przez Ciebie. Dokumentacja opracowanego przez Apple’a frameworka Cocoa składa się z listy API obiektów. Na przykład jeśli chcesz poznać komunikaty możliwe do wysyłania egzemplarzowi `NSString`, powinieneś zapoznać się z dokumentacją klasy `NSString`. Ta strona to w rzeczywistości długa lista metod i właściwości przedstawiających możliwości obiektu klasy `NSString`. Dlatego też dostarcza większość informacji, które będą Ci potrzebne, aby w tworzonych programach móc używać klasy `NSString`.

Tworzenie, zasięg i cykl życiowy egzemplarzy

Najważniejsze encje w programie Swifta to przede wszystkim egzemplarze. Obiekty typów definiują *rodzaje* egzemplarzy możliwe do utworzenia i ich zachowanie. Jednak rzeczywiste egzemplarze tych typów określają poszczególne zadania wykonywane przez program. Z kolei właściwości i metody egzemplarza pozwalają na zdefiniowanie komunikatów, które mogą być wysyłane egzemplarzom. Dlatego też program *musi* zawierać pewne egzemplarze, aby mógł *cokolwiek* zrobić.

Jednak domyślnie w programie nie ma *żadnych* egzemplarzy. Spójrz raz jeszcze na listing 1.1, na którym zdefiniowałeś obiekt pewnego typu, choć nie utworzyłeś żadnych jego egzemplarzy. Jeżeli uruchomisz ten program, dostępny będzie jedynie obiekt typu. W ten sposób utworzyłeś pewien świat możliwości, w którym *mogą* istnieć wskazane obiekty. W takim świecie tak naprawdę nic się *nie* zdarzy.

Egzemplarze nie pojawiają się na skutek działania jakichś magicznych sił. Konieczne jest utworzenie egzemplarza, aby on powstał i mógł zostać użyty. Spora liczba operacji wykonywanych przez program obejmuje tworzenie egzemplarzy typów. Ponieważ te egzemplarze mają być trwałe, każdy nowo utworzony zostaje przypisany zmiennej (umieszczony w pudełku), otrzymuje nazwę i cykl życiowy. Egzemplarz będzie *istniał* zgodnie z cyklem życiowym zmiennej, która się do niego odwołuje. Ponadto egzemplarz pozostanie *widoczny* dla innych zgodnie z zasięgiem zmiennej, która się do niego odwołuje.

Spora część sztuki związanej z programowaniem opartym na obiektach wiąże się z definiowaniem egzemplarzom wystarczająco długiego cyklu życiowego i udostępnianiem jednych obiektów innym. Bardzo często będziesz umieszczać egzemplarz w określonym pudełku — przypiszesz go pewnej zmiennej, zadeklarujesz w ustalonym zasięgu. Dzięki regułom cyklu życiowego zmiennej i zasięgu ten egzemplarz *będzie istniał* wystarczająco długo, aby był użyteczny dla programu. Jeżeli egzemplarz będzie potrzebny, inny kod może *pobrać do niego odwołanie* i później prowadzić komunikację z tym obiektem.

Planowanie sposobu tworzenia egzemplarzy, ustalenie ich cyklu życiowego i zdefiniowanie komunikacji między egzemplarzami może wydawać się żmudne. Na szczęście w rzeczywistości, gdy zajmujesz się tworzeniem aplikacji na platformę iOS, framework Cocoa dostarcza początkowy szkielet programu. Zanim utworzysz choćby jeden wiersz kodu, framework gwarantuje, że po uruchomieniu aplikacji przez cały czas jej działania będą istniały w niej pewne egzemplarze. W ten sposób otrzymujesz widoczny interfejs aplikacji i miejsce początkowe, w którym możesz rozpocząć tworzenie własnych egzemplarzy i nadawanie im wystarczająco długich cykli życiowych.

Podsumowanie

Jak możesz sobie wyobrazić, podczas tworzenia zorientowanego obiektowo programu przeznaczonego do wykonania konkretnego zadania trzeba wziąć pod uwagę naturę obiektów. Są to typy i egzemplarze. Typ to zbiór metod opisujących to, co będą mogły zrobić wszystkie jego egzemplarze (hermetyzacja funkcjonalności). Zadania powinien odpowiednio zaplanować. Obiekty to narzędzie organizacyjne, zbiór pudełek przeznaczonych do hermetyzacji kodu odpowiedzialnego

za wykonanie określonego zadania. To także narzędzie koncepcyjne. Programista zmuszony do myślenia w kategoriach oddzielnych obiektów musi podzielić cele i zachowania programu na poszczególne zadania, a następnie każde z nich przypisać odpowiedniemu obiektowi.

Jednocześnie żaden obiekt nie jest bezludną wyspą. Obiekty mogą współpracować ze sobą, czyli komunikować się, co oznacza wysyłanie wiadomości. Mamy wręcz nieograniczoną liczbę sposobów, na które można przygotować linie komunikacji. Przygotowanie odpowiedniego rozwiązania — tzw. *architektury* — zapewniającego możliwość współpracy i komunikacji między obiektami to jeden z najbardziej wymagających aspektów programowania opartego na obiektach. W przypadku programowania na platformie iOS otrzymujesz ogromną pomoc ze strony frameworka Cocoa, który dostarcza początkowy zbiór obiektów typu i praktyczną architekturę podstawowej aplikacji.

Efektywne wykorzystanie opartego na obiektach programowania do utworzenia programu wykonującego żądane zadania i jednocześnie zachowanie przejrzystości i łatwości jego rozbudowy jest sztuką samą w sobie. Twoje możliwości w tym zakresie będą się poprawiały wraz z doświadczeniem. Ostatecznie będziesz chciał sięgnąć po inne pozycje dotyczące efektywnego planowania i przygotowywania architektury programu opartego na obiektach. Mogę w tym miejscu polecić dwie klasyczne, świetne książki. Pierwsza z nich, *Refaktoryzacja. Ulepszanie struktury istniejącego kodu*, napisana przez Martina Fowlera (wydana przez Helion w 2011 r.), wyjaśnia powody, dla których chciałbyś zmodyfikować metody należące do klas, i pokazuje, jak pokonać strach przed zrobieniem tego. Druga, *Wzorce projektowe. Elementy oprogramowania obiektowego wielokrotnego użytku*, napisana przez Ericha Gamme, Richarda Helma, Ralpha Johnsa i Johna Vlissidesa, znanych także jako „Banda Czterech” (wydana przez Helion w 2010 r.), może być uznana za biblię dotyczącą przygotowywania programów opartych na obiektach. Przedstawia wszystkie sposoby, na jakie można korzystać z obiektów na podstawie ich możliwości.

A

- akcesory, 499
 - Swifta, 501
- akcje, 382, 523
- Any, 229
- AnyClass, 233
- AnyObject, 230
- API, 42
- API oznaczania kodu, 594
- aplikacja Instruments, 444
- ARC, 540
- architektura, 23
 - MVC, 563
- automatyczne uzupełnianie kodu, 408
- automatycznie zwalniana pula, 541

B

- biblioteka
 - multimediów, 363
 - obiektów, 363
- blok, 593
 - case, 155

C

- cel, 331
- certyfikat
 - dystribucyjny, 453
 - programistyczny, 441
- CTypeRef, 591
- ciąg tekstowy, 107
- Cocoa, 465

cykl

- przytrzymania, 544
- życiowy, 31
 - egzemplarzy, 44
 - projektu, 397
 - zmiennej, 85

czyszczenie, 432

D

- debugger Xcode, 420
- debugowanie, 324, 417, 555
- deklaracja
 - generyka, 210
 - protokołu, 201
 - symbolu, 393
 - zmiennej, 87
- dekorator @escaping, 77
- delegowanie, 518, 520
 - metody inicjalizacyjnej, 139
 - w Cocoa, 519
- dokumentacja, 387
 - klasy, 388
 - Quick Help, 392
- dołączanie warunkowe, 263
- domknięcie, 70, 72, 75, 76, 165
- dostęp do właściwości, 141
- dystribucja, 452
 - na potrzeby testów, 455
- dziedziczenie, 169

E

- edytor, 327
 - interfejsu nib, 356
- egzemplarz, 34, 36
 - NSDictionary, 254

element String-NSString, 111
elementy składowe obiektu, 32
etykiety, 278

F

fabryka, 588
Foundation, 477
fragmenty kodu, 410, 411
framework, 346
 Foundation, 477
funkcja, 27, 578
 Fix-it, 411
 flatMap(_,:), 128
 map(_,:), 128
 setter, 94
 UIApplicationMain(), 349
funkcje, 47
 anonimowe, 64, 310
 domknięcie, 70
 jako wartość, 61
 nazwy parametrów, 52
 odwołania, 79
 parametr, 47
 ignorowany, 55
 modyfikowalny, 56
 wariadyczny, 55
 przeciążanie, 53
 rozwijanie, 78
 sektory, 79
 struktury, 578
 sygnatura, 51
 typ
 parametrów, 50
 wartości zwrotnej, 50
 w funkcji, 59
 wartość domyślna parametru, 54
 zasięg odwołania, 81
 zwracające funkcję, 73
funkcjonalność dodatkowa, 170

G

generyki, 208
 deklaracje, 210
 inwariancja, 217
 jawna specjalizacja, 215
 ograniczenia typu, 213

rozszerzanie, 227
sprzeczna specjalizacja, 212
grupy, 330

H

HUD, 380

I

IDE, 315
identyczność obiektów, 232
ikony, 457
 marketingowe, 459
implementowanie mechanizmu delegowania, 520
indeks, 146
 ciągu tekstowego, 111
 tablicy, 237
 w słowniku, 251
inicjalizacja
 opóźniona, 96
 właściwości, 142
Inspektor
 Attributes, 362
 Connections, 363
 Identity, 362
 Size, 363
introspekcja, 296
inwariancja generyka, 217
iteracja, 155

J

język
 C, 569
 Objective-C, 580

K

karta, 328
karty
 bibliotek, 362
 inspektorów, 362
kategoria, 470, 471
klasa, 162
 protokołu, 204
klasy
 Cocoa, 467
 frameworka Foundation, 477

- klauzula where, 220
- klip wideo, 460
- klucz-wartość, 528, 530, 562
- kod
 - automatyczne uzupełnianie, 408
 - fragmenty, 410
 - źródłowy, 395
- kodowanie klucz-wartość, 499, 502, 504
- koercja liczbowa, 101
- kolekcja outletu, 378
- kompilacja, 341
 - warunkowa, 402
- komunikacja między obiektami, 557
- konfiguracja outletu, 373
- konfiguracje, 334
- konstrukcja
 - guard, 290
 - if, 262
 - switch, 265
- kontrola wersji, 403
- krotka, 117
- KVC, 505

L

- licznik, 442
 - czasu, 517, 548
- lista Document Outline, 357
- lokalizacja, 448

Ł

- łańcuch
 - respondera, 525
 - typu opcjonalnego, 125
- łączenie protokołów, 202

M

- mechanizm ARC, 540
- metoda, 144, 160, 585
 - dealokująca klasy, 181
 - inicjalizacyjna, 135, 140, 180
 - klasy, 173
 - Objective-C, 588
 - podklasy, 176
 - struktury, 160
- opcjonalna, 475

- metody
 - egzemplarza, 146
 - tablicy, 238
 - typu wyliczeniowego, 157
- moduł, 33
- MVC, 563

N

- nadpisywanie metody, 171
- nawigacja, 412
- nazwa parametru, 587
- nil, 527
- nowe okno, 328
- NS_ENUM, 571
- NS_OPTIONS, 572
- NSArray, 490
- NSData, 486
- NSDate, 482
- NSDictionary, 492
- NSIndexSet, 493
- NSMeasurement, 487
- NSMutableArray, 490
- NSMutableDictionary, 492
- NSNotFound, 478
- NSNull, 494
- NSNumber, 484
- NSObject, 506
- NSRange, 478
- NSSet, 260, 492
- NSString, 480
- NSValue, 486

O

- obiekt, 24, 580, 581
 - CTypeRef, 551
 - Optional, 120
 - Range, 116
- obiekt typu, 133
 - deklaracje, 133
 - funkcje, 133
 - inicjalizacja właściwości, 142
 - odwołanie do self, 139
 - właściwość, 141
 - właściwość opcjonalna, 138
 - wyliczenie, 150

- obiekty
 - elementy składowe, 32
 - zagnieżdżone, 148
- Objective-C, 190, 247
- obliczanie warunkowe, 271
- obserwator
 - KVO, 547
 - powiadomień, 546
- odwołania funkcji, 79
- odwołanie
 - do egzemplarza, 148
 - do typu, 191
 - pozbawione właściciela, 309
 - słabe, 308, 544
- okno
 - dokumentacji, 387
 - HUD, 381
 - projektu, 319
- opcje
 - Build Phases, 332
 - Build Settings, 333
- operacje, 535
- operatory, 297
- outlet, 367, 505

P

- pamięć, 442, 537
- panel
 - Breakpoint, 325
 - Debug, 323
 - Find, 322
 - Issues, 323
 - narzędziowy, 325
 - nawigatora, 320
 - Project, 321
 - Report, 325
 - Source Control, 322
 - Symbol, 322
 - Test, 323
- parametr funkcji, 47
 - ignorowany, 55
 - modyfikowalny, 56
 - wariadyczny, 55, 588
- pętla
 - for, 275
 - while, 274

- plik, 28
 - nagłówkowy, 395
 - nib, 342, 372
 - automatycznie konfigurowany, 372
 - storyboard, 351
- pliki
 - kodu źródłowego, 346
 - nib, 355, 363, 383
 - połączenia, 382
 - wczytywanie, 550
 - projektu, 329
- plótno, 360
- podklasa, 168, 467, 510
- podpisywanie aplikacji, 434
 - automatyczne, 435
 - ręczne, 438
- polecenie defer, 287
- polimorfizm, 184
- połączenie, 367
- porównywanie, 488
 - liczb, 106
 - typów, 196
- powiadomienia, 511, 516, 529
- poziomy prywatności, 293, 295
- proces renamification, 587
- profil dystrybucyjny, 455
- profilowanie, 442
- projekt, 41
 - Xcode, 317
- property list, 495
- protokół, 197, 198, 472
 - AnyObject, 230
 - Codable, 496
- protokoły
 - deklarowanie, 201
 - elementy składowe, 203
 - klasa, 204
 - literały, 207
 - łączenie, 202
 - metoda inicjalizacyjna, 205
 - nieformalne, 474
 - rzutowanie, 200
 - sprawdzanie typu, 200
 - wbudowane, 300
- prywatność, 39, 292
- przechwytywanie błędów, 279
- przeciążanie, 53, 588

- przekazywanie
 - przez referencję, 306
 - przez wartość, 312
- przerwanie działania całego programu, 289
- przestrzeń nazw, 32, 161
- punkt przzerwania, 420, 422

R

- refaktoryzacja, 415
- referencja, 306
- reguły prywatności, 295
- rejestracja, 529
- rekurencja, 61
- Renamification, 585
- responder, 525
- rozszerzanie
 - generyka, 227
 - obiektu typu, 223
 - protokołu, 225
- rozszerzenie, 470
- rozwijanie funkcji, 78
- rzutowanie, 187
 - protokołu, 200
 - słowników, 252
 - tablicy, 235
 - w dół, 187, 188
 - wartości typu opcjonalnego, 189

S

- schemat, 336
- SDK, 346
- selektor, 79, 82, 589
- sklep App Store, 462
- skrót, 278
- słownik, 249
 - porównywanie, 252
 - rzutowanie, 252
 - Swifta, 254
 - właściwości, 253
 - wyliczenie, 253
- słowo kluczowe
 - fileprivate, 293
 - func, 48
 - nil, 124
 - open, 295
 - private, 293
 - public, 295

- rethrows, 284
- self, 38
- Self, 194
- super, 172
- sprawdzanie
 - składni, 411
 - typu, 189
 - typu protokołu, 200
- sterowanie przepływem, 261
- stos, 43
- struktura, 159, 161, 574
 - pliku, 28
- superklasa, 168
- sygnatura funkcji, 51
- symbol, 393
- symulator, 416

Ś

- ścieżki klucza, 303, 505
- środowisko uruchomieniowe, 398

T

- tablice, 233, 576
 - indeks, 237
 - iteracja przez elementy, 242
 - metody, 238
 - porównywanie, 236
 - przekształcanie, 242
 - rzutowanie, 235
 - sprawdzanie typu, 235
 - Swifta, 247
 - właściwości, 238
 - zagnieżdżone, 238
- tekst, 107
- test jednostkowy, 428
- testowanie, 426
 - interfejsu, 430
- tworzenie
 - akcji, 380
 - archiwum, 452
 - outletów, 375
 - podklasy, 510
- typ
 - danych, 570
 - Bool, 98
 - Double, 100
 - Int, 100

typ

- jako wartość, 192
- kolekcji, 233
- liczbowy, 102
- obiektu, 232
- opakowywany, 583
- opcjonalny, 120, 130
- parasola, 228
- prosty, 85, 98
- przekazywany, 583
 - przez referencję, 162, 164, 168
 - przez wartość, 162
- urządzenia, 400
- wyliczeniowy, 155, 158, 571
 - metody, 157
 - właściwości, 157

U

- uruchamianie aplikacji, 433, 440, 459
- ustawienia property list, 341, 461
- usunięcie outletu, 374
- uzupełnianie kodu, 408

W

- wartość
 - domyślna parametru, 54
 - hash, 488
 - powiązana, 153
- widoczność, 558
 - globalna, 561
 - według związku, 560
- właściciel pliku nib, 368
- właściwości, 160, 499
 - klasy, 182
 - słownika, 253
 - typu wyliczeniowego, 157
- wskaźnik, 164, 575, 580
 - do funkcji, 579
- wykres użycia pamięci, 443
- wyliczenie, 150
- wyrejestrowanie obserwatora, 529
- wyszukiwanie, 414
 - elementów składowych, 305
- wzorzec if case, 271

X

- Xcode, 317

Z

- zalew zdarzeń, 532
- zależności środowiskowe, 397
- zarządzanie
 - pamięcią, 306, 537, 546
 - błędy, 555
 - obiektów CTypeRef, 551
 - obiektu, 540
 - odwołań, 312
 - w Cocoa, 539
 - właściwości, 552
 - właściwości egzemplarza, 543
 - plikami nib, 355
 - urządzeniami, 441
- zasięg, 31, 44
 - zagnieżdżony, 287
 - zmiennej, 85
- zasoby, 343
- zbiór, 255
 - opcji, 258
 - Swifta, 260
- zdarzenia Cocoa, 509
- zewnętrzne nazwy parametrów, 52
- zmienne, 26, 85
 - cykl życiowy, 85
 - deklaracja, 87
 - obliczane, 91
 - środowiskowe, 401
 - wartość początkowa, 90
 - zasięg, 85
- zrzuty ekranu, 460

Ź

- źródło danych, 522

PROGRAM PARTNERSKI

— GRUPY HELION —

1. ZAREJESTRUJ SIĘ
2. PREZENTUJ KSIĄŻKI
3. ZBIERAJ PROWIZJĘ

Zmień swoją stronę WWW w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

GRUPA
Helion

Swift. Doskonałe narzędzie – znakomite efekty!

Język Swift poznaliśmy w 2014 roku. Został opracowany przez Apple specjalnie dla platformy iOS z uwzględnieniem takich założeń jak przejrzystość, bezpieczeństwo, prostota, łatwość stosowania, zorientowanie obiektowe. Kod w tym języku sam zarządza pamięcią i zapewnia ścisłą kontrolę typów. Swift od początku wzbudzał ogromne zainteresowanie wśród programistów, którzy prędko docenili jego zalety. Dziś jest uważany za łatwe do opanowania i bardzo wygodne narzędzie dla profesjonalistów, zwłaszcza że od pewnego czasu Apple wraz ze Swiftem dostarcza aplikację Xcode oraz framework Cocoa. To wszystko sprawiło, że Swift stał się atrakcyjną alternatywą dla Objective-C.

Ta książka zawiera solidne wprowadzenie do tworzenia aplikacji na platformie iOS. Znalazły się tu systematycznie przedstawione informacje na temat Swifta, Xcode i frameworka Cocoa. Podstawy języka wyjaśniono w najszybszej kolejności, skoncentrowano się bowiem na najczęściej stosowanych i najpraktyczniejszych aspektach Swifta. Sporo miejsca poświęcono środowisku Xcode, w którym odbywa się programowanie na platformie iOS. Omówiono, czym jest projekt, jak zmienić go na aplikację, jak tworzyć, uruchamiać i debugować kod źródłowy, a także jak zgłosić aplikację do sklepu App Store. Bardzo ważną częścią książki jest wprowadzenie do Cocoa Touch, który zapewnia najważniejsze klasy podstawowe, kategorie, protokoły, mechanizmy delegowania i powiadamiania, a także zarządzanie pamięcią.

W tej książce między innymi:

- solidne podstawy koncepcji Swifta
- najnowsze funkcje dostępne podczas programowania na iOS
- cykl życiowy projektu Xcode
- komunikacja między Swiftem a Objective-C
- programowanie techniką klucz-wartość

Matt Neuburg – zaczął programować w 1968 roku jako czternastolatek. Swoją rozprawę doktorską o Ajschylosie napisał w 1981 roku z użyciem komputera typu mainframe na Uniwersytecie Cornella. Uczył języków klasycznych, literatury i kultury na kilku znakomitych uczelniach. W tym czasie wciąż interesował się technologiami informatycznymi, a w 1990 roku przeszedł na platformę Macintosh. Opracował kilka bezpłatnych programów edukacyjnych i użytkowych, redagował serwis internetowy TidBITS oraz magazyn MacTech. Jest autorem kilku książek i wielu artykułów branżowych.

Helion
helion.pl
HELION SA
ul. Kościuszki 1c
44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
helion@helion.pl

Sprawdź nasze szkolenia!

SZKOLENIA
AKADEMIA IT & BUSINESS
WWW.SZKOLENIA.HELION.PL

KOD KORZYŚCI
Sięgnij po więcej!

ISBN 978-83-283-5257-5

